

Ammatillinen lisäkoulutus ja siitä maksettavat korvaukset

Lähtökohta ammatillisen koulutuksen korvaamiselle on se, että koulutus on työnantajan työpaikalla järjestämää tai että työnantaja on lähettänyt työntekijän tämän ammattiin liittyvään koulutustilaisuuteen. Aloite koulutukseen osallistumisesta voi tulla tietenkin myös työntekijältä, mutta koulutuksen on oltava työnantajan hyväksymää.

Työehtosopimuksen 21 §:n mukaan korvattavia kustannuksia ovat koulutuskustannukset ja säännöllisen työajan ansionmenetys. Koulutuskustannuksilla tarkoitetaan lähinnä kurssimaksuja ja mahdollisia oppimateriaalikustannuksia. Työajan ulkopuolella tapahtuvasta koulutuksesta korvataan suoranaiset kustannukset. Näitä voi syntyä esimerkiksi ylimääräisistä matkakustannuksista.

Koulutusopimuksen mukaan ylimääräiset matkakustannukset korvataan halvimman kulkuneuvon mukaan. Tavanomaista korkeammista matkakustannuksista sovitaan etukäteen.

Ennalta kannattaa sopia siitä, ketkä koulutukseen osallistuvat ja millä kulkuneuvolla matkustetaan, ja korvataanko esim. oman auton käyttö; missä yövytään jos kurssihintaan ei sisälly majoitusta; miten ruokailu on järjestetty, sisältyykö se kurssin hintaan; ellei sisälly, korvataanko ruokailukustannukset ravitsemisliikkeen kuitteja vastaan vai maksetaanko koko- tai puolipäiväraha matkan kestosta riippuen. Työehtosopimus ei sisällä määräyksiä päivärahan maksamisesta.

Koulutukseen osallistuvalla työntekijällä korvataan säännöllisen työajan ansionmenetys. Tämä tarkoittaa sitä, että työntekijälle maksetaan normaali peruspalkka vaikka koulutukseen osallistumisen vuoksi työtunteja tai työpäiviä jää tekemättä. Näitä ei myöhemminkään "teetä sisään". Työaikalisia ei korvata (lisä- tai ylityökorvaukset, sunnuntaityökorotukset, ilta- tai lauantailisät).

Monessa apteekissa koulutukseen osallistuvat saavat koulutustilaisuuden keston verran vapaata säännöllisenä työaikana, silloin kun apteekin järjestämä koulutustilaisuus on illalla säännöllisen työajan päättymisen jälkeen tai viikonlopulla työntekijän vapaa-aikana. Tämä perustuu apteekkikohtaiseen käytäntöön, työehtosopimus ei siihen velvoita. Tällaisen vapaan antaminen on monesti perusteltua, mutta ei vielä tarkoita sitä, että koulutukseen käytetty aika pitäisi laskea työaikaan (= rinnastaa tehtyihin työtunteihin).

Matkustusaika

Työaikalain 4 §:n mukaan matkaan käytettyä aikaa ei lueta työaikaan, ellei sitä samalla ole pidettävä työsuorituksena. Esimerkki tällaisesta työsuorituksena pidettävästä matka-ajasta on tilanne, jossa työntekijä kuljettaa autolla lääkkeitä sivuapteekkiin tai vanhainkotiin. Koulutustilaisuuteen matkustamiseen käytetty aika ei sen sijaan koskaan ole työaikaa. Asiaan ei vaikuta se, maksaako työnantaja matkakustannukset tai päivärahan myös matka-ajalta vai ei. Matka-ajan korvaamiseen vastaava vapaana ei ole mitään perusteita.

Koulutuksen lukeminen työajaksi on poikkeuksellista

Työaikalain 4 §:n mukaan työajaksi luetaan työhön käytetty aika. Tästä seuraa, että lähtökohtaisesti koulutusta ei lueta työaikaan, koska työntekijä ei koulutuksessa ollessaan suorita työtehtäviään.

Lain perusteluissa ja oikeuskirjallisuudessa on esitetty, että koulutuksen on yleensä täytettävä seuraavat kriteerit, jotta siihen käytetty aika luettaisiin työaikaan:

- osallistuminen on pakollista työnantajan määräyksestä,
- osallistuminen on välttämätöntä, jotta työntekijä voi suoriutua työtehtävistään,
- koulutus järjestetään työpaikalla tai muualla työlle ominaisissa olosuhteissa ja
- koulutus tapahtuu työvuoroluetteloon merkittynä säännöllisenä työaikana.

Ammatillisen koulutuksen työehtosopimuskirjaukset sekä lainsäännökset

Ammatillisesta koulutuksesta on määräyksiä kummankin työehtosopimuksen 21 §:ssä, APTA – SFL Koulutussopimuksen 2 §:ssä, työaikalain 4 §:ssä, lääkelain 56 §:ssä ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 18 §:ssä. Lisäksi farmaseuttisen henkilöstön työehtosopimuksessa on osapuolten kannanotto ammatillisen osaamisen ylläpitämisestä ja kehittämisestä.